

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRĂRII ORTODOXE ROMÂNE A TRADULUI

Sfințirea bisericii din Lipova.

Restaurarea bisericii ortodoxe din Lipova, — poate singurul monument istoric, rămas, care vestește lumii că acum șase sute de ani a pulzat o viață ortodoxă puternică aici în Banat — s'a făcut cu o evlavie și un fast neobicinuit, Duminecă în 21 Dec. a. tr.

Actul sfințirii l-a săvârșit P. S. Sa Episcopul nostru Dr Grigorie Gh. Comșa, care a sosit în Lipova Sâmbată după masă în preziua praznicului bănățenilor. În suita P. S. Sale erau părinții: Arhimandriții Morușca și Suciu, consilierul Păcățian, protopopii: Cioroian, Ciblan și diaconii Măcinic și Ciurescu. Iar cu trenul de Duminecă dimineța au sosit dela Arad consilierii: Dr Gh. Ciuhandu, D. Muscan, I. Georgia și S. Stana.

La descinderea din tren în gara din Radna, P. S. Sa Episcopul a fost primit cu ovații frenetice. Bineventarea o fac domnii S. Bocu Ministru și protopop F. Manuilă, cărora le răspunde afabil P. S. părintele Episcop.

Intrarea în oraș P. S. Sa a făcut-o alături de dl Bocu într'o trăsură cu patru cai negri. La intrarea în Lipova P. S. Sa a fost întâmpinat de primarul Lipovei, în fruntea unei mulțimi de popor. Fanfara țăranilor din Chesinț întonează mai multe marșuri naționale, iar elevii tuturor școalelor sunt postați pe ambele laturi ale străzilor pe unde trece convoiul. Treascurile dau salve de bucurie, iar convoiul se oprește la locuința protopopească, unde va fi găzduit părintele Episcop.

Preoțimea oficiază ultima vecernie în capela dela gimnaziu, iar la fine toate obiectele sfinte sunt duse în procesiune la biserica frumoasă din Lipova, unde se oficiază vecernia mare de părinții: Arhimandriții Morușca și Suciu, con-

silierul Păcățianu, protopopii Givulescu, Manuilă, Cioroian, Ciblan, preoții Ioaneș, Groza, Debău, Marcu, Micluța, Pavel Muntean și diaconii Măcinic și Ciurescu.

În amurgul serii se face priveghierea pontificată de P. S. Sa părintele Episcop Grigorie, încunjurat de părinții cari au săvârșit Vecernia mare. P. S. Sa a fost dus la sf. biserică cu procesiune, unde cânta armonios corul din Chesinț. Superba biserică era plină de public în frunte cu dl Ministru Bocu, prefectul Boleanțu, o drăgălașe cunună de doamne și domnișoară.

Seara, după serviciul divin, la locuința unde poposea P. S. Sa s'a dat serenadă de corul din Lipova și fanfara din Chesinț.

Duminecă dimineța orașelul vuia de mulțimea creștinilor, veniți din toate comunele din jur să participe la sfințirea mărețului Sion din Lipova. Bubuitul treascurilor se amesteca cu marșurile cântate de diferite fanfare, venite să preamărească actul târnosirii strălucitului lăcaș Dumnezeesc.

La orele 8 $\frac{1}{2}$, se face sfințirea apei, iar la orele 9 cu procesiune evlavioasă și în acordurile dulci ale troparului „Bine ești cuvântat Doamne...” conducem pe P. S. Sa părintele Episcop Grigorie la biserică, unde se face încunjurarea cu cetirea celor 3 sf. evanghelii de P. S. Sa și de Arhimandriții Morușca și Dr Suciu, apoi stropirea păreților cu apă sfințită și ungerea lor cu unt de lemn sfințit.

După rostirea frumoasei rugăciuni înaintea intrării principale, intrăm în frumoasa biserică, care se scaldă maiestros în lumina dela becurile electrice. Neobositul nostru Episcop săvârșește sfințirea interioară a mărețului lăcaș, prin așezarea sfintelor moaște, spălarea sfântului pres-

tol, așezarea celor 4 evangheliști, stropirea și miruirea păreților. Toate aceste acte se săvârșesc însoțite de rugăcuni frumoase. Apoi se începe sf. liturgie, care înalță sufletele. Pontifică cu multă evlavie P. S. Sa Episcopul Grigorie, asistat de: arhimandriții Morușca și Suci, asesorii consistoriali Păcățian, Ciuhandu Muscan, Georgia și Stana, protopopii Fabriciu Manoilă Lipova, dr. Patrachie Țucra Timișoara, Givulescu Radna, dr. Cioroianu-Comloș, Cibian Birchiș, Goanță-Beliș, preoții Debău-Livova, Francescu-Șiștaroveț, Ioaneș-Chesinț, Dehelean Ususău, Popescu-Pecica, Groza-Dorgoș, Muntean-Pilul-mare și 2 diaconi.

Răspunsurile religioase revin, pe rând, corului Banatul din Timișoara de sub conducerea d-lui Sabin V. Drăgoi, direct. conservatorului Timișoara; corul bisericii din Lipova, dirijor d. A. Sida, corul angajaților tramvaelor comunale din Timișoara, corurile țărănești din Chesinț și Șiștarovăț.

D-nii miniștri Ghiță Pop și Sever Bocu, iau loc în stranele din stânga, împreună cu toți reprezentanții autorităților militare și civile, în frunte cu d. dr. Iosif Malorescu, secretarul general al Directoratului VII Ministerial.

Notăm aci cu numele pe cei cari în mijloc de larnă din depărtări au venit să dea cu prezența lor strălucite unei solemnități creștinești și naționale.

Dela Timișoara Vasile Boneu șeful serviciului Internelor; Manolescu șeful Serviciului Agriculturii; inspector Podoabă; dr. Buteanu șeful Serv. Sanitar; Ioan Montani, directorul Biroulul presei;

Parlamentari: d-nii: dr. Coriolan Baran; dr. Alexandru Iancu; Mișa Vaslescu deputați.

Armata: dl Colonel Bogdan; dl căpitan Bădulescu comandant.

Siguranța și poliția: d-nii dr. Valeriu Ltuba inspector de poliție regional; Lt-colonel în rezervă Aurel Crenlanu chestorul poliției, dr. Valeriu Boleanțu prefect; dr. Iuliu Ionescu președintele delegației permanente; dr. Victor Mercea vicepreședintele consiliului județean; Inginer Nicolae Spiridon controlorul financiar al județului; Cornel Bogdan cons. agricol; dr. Dimitrie Chirolu notar public, consilierii; Traian Boroancă șef de cabinet; Iosif Spătarlu referent, dr. Coriolan Balta primar; dr. Pavel Nicolaevici consilier; dr. Virgil Cimponeriu șeful serviciului contencios; Constantin Jicu controlor.

Camera de Industrie și Comerț: dl dr. Ioan Balfescu vicepreședinte.

Școala Politehnică: Victor Blasian rector.

Persoane particulare: dl dr. Titu Mălaeu notar public; dr. Eugen Imbuzeanu avocat; dr. Aurel Anuica avocat; Locotenent în r. Gheorghe Micălaceanu și Fericeanu.

Județul Arad: dd: dr. Iustin Marșteu prefectul județului; dr. Augustin Lazar președintele delegației permanente județene; Romulus Moga chestorul de poliție Arad; Nicolae Popescu directorul Camerei Agricole; Inginer Avramescu etc.

Județul Severin: Dl dr. Gheorghe Dragu, prefectul județului.

Galeriile bisericii sunt fixite, iar curtea deasemenea nu poate cuprinde mulțimea credincioșilor veniți să aducă slavă Celui de sus. În piața din fața catedralei câteva mii de săteni formează o mare de capete. În timp ce în interior rugăcunile împunătorului sobor preoțesc se îmbina cu cântările celor 5 coruri, de sus din clopotnița arcuită, dangăte divine se pierd până departe în zare, iar jos, în piață, zumzetul fanfarelor se înfrățeste cu melodile feciorilor și fetelor, grupați pe comune, în jurul bătrânilor sfătoși.

Služba durează trei ceasuri, așa cum se cuvine la marile sărbători ortodoxe, cu un ceremonial demn de sărbătorile din timpul străvechilor voievozi, ctitori de biserică.

P. S. S. Episcopul Comșa a rostit următoarea predică dată în rezumat:

**Prea Cucernici Părinți,
Domnilor Miniștri,
Iubiții mei,**

Am venit cu nespuse de mare bucurie ca să sfîntesc această frumoasă biserică. Multă pietate și mult entuziasm, din care au izvorât jertfele cari au îndălțat aceste ziduri, denotă acest sfânt lăcaș. O inspirație înaltă și un prea cuvios cuget a animat pe toți cari au lucrat la renovarea acestui sfânt locaș al Domnului. Asupra puterii care cu atîta măiestrie a purtat penelul ca să împodobească fiecare colț, asupra puterii care a făcut ca fiecare petricică să fie o podoabă a acestui sfânt lăcaș, ridicat întru premărirea lui Dumnezeu și spre folosul oamenilor, asupra acestei puteri noi nu putem să spunem nimic, decât că ea a fost un har divin, dăruit acestor înfăptuitori.

P. Sf. Sa vorbește mai întîi despre puterea cuvântului divin, răspândit prin biserică. Chiar un cuvânt prietenesc hotărăște mult, un sfat pe care-l dăm. Vedem puterea cuvântului părintesc asupra fiilor; al comandanților în oștire. Cu cât mai mare este cuvântul divin, care a modelat suflete, a dat caractere și martiri. Cuvântul lui Omer e pentru un cerc restrîns, vorbește despre patimi chiar ale zellor, dar cuvântul lui Iisus este mai presus de oameni și de timpuri. P. S. Sa arată apoi puterea celor 7 taine.

Apele Mureșului vor duce mai departe vestea acestei minunate biserici și a frumoaselor ei podoabe. Nu numai undele Mureșului vor duce departe vestea frumuseții acestui sfânt lăcaș, care încântă privirea noastră, ci și graiul acestora cari sunt astăzi adunați alcea, pentru sfînta sărbătoare, vor spune în mari de-

părtări că Lipova are una dintre cele mai frumoase biserici.

Fericesc pe credincioșii Lipovei, că ei cu ziua de azi sunt înzestrați cu un sfânt lăcaș, unde se vor putea reculege în fața lui Dumnezeu și își vor putea îndița sufletul spre Atotputernicul. Aci se vor putea refugia de valurile spumegoase ale vieții. Lumea nu este pentru nimeni o grădină a nevinovăției. Iarăși greutățile vieții de astăzi sunt de așa fel, încât în aparență fac să dispară credința din suflet. Lumea este plină de ispite și vremea noastră să caracterizează printr-o lipsă de răbdare, de lipsă de modestie.

Mare este bucuria noastră și mare trebuie se fie bucuria acestui popor al Lipovei astăzi, când are atât de frumos lăcaș pentru închinare. Marele merit al dlui ministru Sever Bocu este frumuseța acestui sfânt lăcaș. Vă mărturisesc sincer, că eu dacă aș fi umblat, eu dacă m'aș fi streduisit oricât, nu aș fi reușit să înfăptuiesc această măreață și monumentală biserică. Cuvintele de laudă sunt prea neîndestulătoare pentru râvna d-stra, pentru dărnicierea d-voastră de suflet, pentru toată munca și oboseala d-voastră, domnule Ministru, cu cari ați ridicat acest minunat lăcaș al atotputernicului Dumnezeu.

Fapta d-voastră este o faptă îndițătoare, care trebuie să înalțe toate inimile. Să nu așteptați recunoștință, căci binefacerea rar este urmată de recunoștință. Această minunată operă, splendoarea acestei sfinte biserici, vă este însăși răsplata. Dumnezeu Atotputernicul să vă binecuvinteze în toate faptele zilnice și binecuvântarea Lui să cadă asupra familiei d-voastră. Recunoștință avem și pentru domnul ministru Ghiță Pop, venit aci să reprezinte guvernul țării noastre, dovedind interesul cel mare, pe care îl poartă domnia-sa Bisericii. Binecuvântarea lui Dumnezeu să fie cu voi, cu toți. Amin.

Domnul Sever Bocu rostește următoarea vorbire.

Origina acestei Sf. biserici se pierde în noaptea asupriții noastre milenare. Cunoaștem două date ale restaurării ei: 1732 și 1795. Dar zidurile, temelile, mormintele, lespezile funerare, frescele, ne pot trimite înapoi până în veacul al XV-lea sau și mai departe. Astfel este aproape cert: aceste ziduri l-au văzut pe Corvini, stăpânii acestor ținuturi. Au văzut luxul regaș din cele două cetăți deasupra Lipovei și Șoimoșului al Reginei ce se instalează aci, Jagellona Isabella, dăruind Lipovei privilegiul și titlul de reședință regală. Care era soarta micii bisericuțe sub acești potentanți, sub Huniazii români, dar catolicizați, sau sub acei fugari ai catastrofei dela Mohaci, cari ancorară aci, în orașelul devenit, în urma schimbărilor politice, răscruce între trei frontiere?

Un răspuns clar la această întrebare nu vom mai primi niciodată. Dureri și bucurii, izbânzii și înfrângerii, nădejdi și rugii, încredințate acestor ziduri,

vor rămâne o taină sacră a lor. Dar mormintele, deschise pentru întâia oară, prin noi, după o îndelungată uitare a generațiilor trecute, oferind încă cercetării o bogăție de enigme, exprimă în imaginile și inscripțiile lor ceea ce inima a numeroase generații a simțit, glorificând, ca pentru o proprie consolare, o lume mai bună în care morții ei s'au dus. Picturile murale, în cari se exprimă arta lor, profunzimile pline de putrefacție și de tăcere, în care trăește un sens al lor sunt semne reprezentative a ceea ce ei au simțit, nădăduiți, iubiți. De formă antică, din simbolul mai vechi sau mai nouă, aceasta limbă, plină de rezerve, nu mai e mister.

Ea ne transmite ecoul a șase veacuri de civilizații, a unei bune părți de ev mediu, a unei alternanțe de grandoare și decadentă, în cari s'au înălțat și au pierit state, tronuri și atâtea alte valori pe scena îngustă a unui mic orașel și pe cea și mai îngustă a unei mici biserici. Căci biserica noastră din Lipova s'a împotrivit uraganului din evul mediu, ridicat de Semilună, care măturase totul în calea lui, până în Viena. Ciocnirea ideologică fu teribilă. Cronici maghiare ne spun că un episcop a bisericii noastre a fost tăiat în bucăți de Turci. Spre un postum regret, numele lui a rămas necunoscut pentru a fi putut fi predat venerațiunii noastre și a istoriei. Să-l proslăvim totuși azi, măcar din anonim, pe martirul altarului din Lipova.

Cetățile din Timișoara și Lipova au rezistat eroic un timp formidabilei presiuni, dar au trebuit mai târziu să cedeze. Iar până la urmă n'a rămas piatră din aceste cetăți, din cari azi nu mai vedem decât rămășițe în ruinele din Șoimoș. Zidurile bisericuței noastre au rămas în picioare și se ridică drepte încă în fața veșniciei!

După epepea corvineană și după ospitalitatea dată de cetăți regilor și reginelor în exil, aceste ziduri văzură domnia Semilunei. Două secole ascultară versete din Coran, tânguitoare, monotone, ale muezinilor din vârfuri de minarete. Ce a mai rămas din toate acestea? Câteva urme poate din luxura și nepăsarea orientală în caracterul nostru. În Piața din fața bisericii o clădire, bazarul turc de altădată, azi și de modeste prăvălii. În sufletul nostru însă o tulburătoare enigmă: fost-a transformată în moschee biserica noastră, așa precum ni-o arată o planșă cartografică din veacul XVII cu o sulită de minaret în loc de turn, dealtfel așa precum au făcut Turcii și cu Sfânta Sofia. Enigma rămâne, durere, tot enigmă și după cercetările noastre. Căci din mormintele subterane nu se ridică nici un semn, nici o protestare postumă, profeții lui Mahomed, dacă au fost înmormântați aci, dorm în neturburată pace alături de marii noștri vlădici. Timpul a nivelat marele conflict dintre noi și Turci, în folosul nostru. Din veacul turc abia a mai rămas amintirea.

Faza episcopală a bisericii din Lipova cade însă tocmai asupra epocii turce. După încheierea acestei epoci mai cunoaștem pe urmașul lui Sava Brancovici, Longinus și pe urmă se întrerupe șirul de vlădici până la 1717 la Vichentie Petrovici, ultimul episcop al Lipovei, sau cum se intitulează el „episcop al Temișvarului și al Lipovei“, al cărui portret îl reproducem pe zidul din stânga dela ușa intrării. Înainte de Turci, subt Hunlazi, cronicile pomeneșc de un anumit Caphaca episcop în Lipova, neverificat însă de nici un document. Pe cei pe cari îl cunoaștem cu numele sunt: Episcopul Dănilă la 1563 și Episcopul Sofronie la 1651. Între aceștia la 1606 istoria înregistrează cu un oarecare lux de amănunte, față de ceilalți, pe Episcopul Sava Brancovici, venit aci din scaunul episcopal din Ineu. Sava Brancovici a fost, s'ar putea spune, stăpân de epocă la biserica din Lipova. Personalitate de mai mare relief, puterea politică ținea cont de el, ca de unul ce și-a câștigat merite la izgonirea Turcilor, fapt pentru care este distins cu titlu nobiliar. Nerămânând un portret după dânsul, ne-am mărginit să-i reproducem această diplomă nobiliară pe zidul din dreapta dela ușa intrării.

În afară de vlădici arhivele bisericii ne păstrează nume de protopopi în următoarea ordine:

George Protopopovici la 1755,
Șterban Șterbanovici la 1779,
Constantin Ianovici la 1784,
Constantin Liubomir la 1791,
Ion Mihailovici la 1804, Vasile Caracioni la 1819
Dimitrie Petrovici la 1843, Ioan Țieran la 1850, Volcu
Hamsea la 1886, și Fabriciu Manuilă la 1911, actualmente în viață.

Războaiele turcești au făcut să năvălească și în Lipova o mulțime de lume balcanică, negustori înstăriți, sârbi, greci, aromâni. Un călugăr fanatic, sârb, Visarion svârli de aci, depe treptele bisericii din Lipova, anatema dogmelor ortodoxe în Ardealul răsvrătit contra Răsăritului, căutând altă comună sufletească, cu Roma. El reuși să-i convertească pe Români la credința părăsită. Dar convertirea avu un preț: biserica din Lipova, dealtfel cu toată ortodoxia mântuită, lunecă de sub ierarhia istorică, firească, a Ungro-Vlahiei, în care a stat de veacuri, sub ierarhia sârbească a Carlovițului, în care va lăncezi două veacuri. Tot avântul, luat pe urma fulgerătorului nimb de biruință al lui Mihailu în Ardeal, ortodoxismul îl pierdu. Și numai târziu, după sunarea deșteptării naționale, biserica românească putu să scuture jugul sârbesc. Era prin anii 80 ai zilelor noastre, când cărturarilor români din Lipova au adunat în curtea bisericii toate cărțile sârbești din străni și le dădură foc. Din ziua aceea nu mai răsună limba sârbească în biserica din Lipova. După eșirea Turcilor, cu mijloacele probabile ale refugiaților sârbi și greci, precum dovedesc inscripțiile pur slavone, dar cu geniul artistic al unui

român, biserica se restaură în stil bizantin, bogat, pompos. Nedelcu trase la 1732 un strat de mortar peste o pictură anterioară, străvechie, a cărei dată nu o putem preciza. La 1795 o altă restaurare veni să facă, am putea spune, o crimă din punctul de vedere artistic, acoperind cu un alt strat de mortar, de astădată nescuzabil, operă lui Nedelcu, în favoarea unui stil discutabil, mediocru, dar probabil costisitor, al Vienei imperiale, baroce, catolicizante. După această restaurare nu se mai făcură decât mici reparațiuni, dovedind încă puterea materială a societății locale. Dar în a doua jumătate a secolului trecut această putere materială scăpătă. Odată cu pătrunderea primei locomotive prin defileul Lipovei, orașul își pierdu caracterul de port fluvial pe care îl avea de veacuri și de care profită prin schimbul de comerț cu Balcanii până în Bizanț și cu coasta dalmată până la Raguzza și Veneția, breslele sale manufacturiere înfloritoare se destrămară, iar când pe deasupra acestor calamități mai veni și rândul dominațiunii maghiare, declinul se pronunță definitiv. Dar bunul Dumnezeu, îndurându-se de suferințele neamului românesc și voind să le curme, înăptui în iarna anului 1918 mult dorita Unire a poporului român dela Nistru până la Tisa, prin participarea vitejească a României la războiul mondial, precum și prin voința seculară neînfrântă a poporului român din Banat și Ardeal. Această înfăptuire dădu puțința ca în al X-lea an dela Unire guvernul țării de sub conducerea lui Iuliu Maniu, văzând starea precară a clădirii, a cărei restaurare nu mai putea suferi o amânare și apreciind valoarea ei extraordinară, artistică și istorică, din punctul de vedere al românismului din aceste părți, puse la dispoziția ministrului Banatului în acel cabinet, Sever Bocu, cu toată criza economică gravă ce bântuia țara, suma de trei milioane lei pentru restaurarea ei imediată.

Astfel această sf. biserică, decretată monument istoric de comisiunea monumentelor istorice din București, se repară în curs de 2 ani cu ajutoarele Ministerului Instrucției, care contribuie cu 3 milioane, cu cele ale Ministerului Banatului, care contribuie cu 600 000 lei, ale directoratului VII, care contribuie cu 500 000 lei, ale județului Timiș-Torontal, care la stăruințele prefectului Valeriu Boleanțu, contribuie cu două milioane și 200 000 lei, ale Primăriei orașului Lipova, care contribuie cu 500.000 lei și a Camerei de Comerț Timișoara, care contribuie cu 200.000 lei. Slujitorii la altarul bisericii în timpul refacerii fuseră: protopopul Fabriciu Manoilă și pr. Vasile Debău. Restaurarea se făcu după planurile întocmite de arhitectul Ion Popescu din partea monumentelor istorice, iar picturile executate de către 3 pictori: altarul și vestibulul de pictorița Merica Râmniceanu, bolțile de pictorul Brăescu și părțile laterale de pictorul I. Blendea. Sculptura de I. Busuloc. Zidăria de maestrul antreprenor Ion Fillinger.

Astfel sf. noastră biserică se sfinți cu mare pompă de către Prea Sfinția Sa Episcopul Aradului Dr. Gr. Comșa în zilele Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, spre gloria lui Dumnezeu și a Țării noastre. Vlădica din Arad veni înconjurat de o mare mulțime de popor și de un sobor de preoți și se așază în scaunul fericțiilor săi înaintași, în semn de simbol, pentru cei de față și pentru cel din viitor. Venit-a apoi guvernul țării, prin trimisul său, ministrul Gheorghe Popp, Directoratul Bănătului, Crișanei și Bihariei, în frunte cu Secretarul său general, cele 5 județe, în frunte cu prefectii lor, cele trei mari orașe dela Vest, în frunte cu primarii, mulțime mare de cărturari și vestitele coruri din tot Bănatul, ca să se închine trecutul de șase veacuri al acestei biserici.

Mulțumim cu adâncă smerenie lui Dumnezeu, că ne-a ajutat să terminăm această lucrare, pe vremuri de grea criză economică și să o salvăm pentru alte veacuri înainte. Închinându-ne în fața înaintașilor noștri, fericțiți de a fi regăsit urmele lor, ușile prin cari ei au pășit, sfinții la cari ei s'au închinat, degropați de noi de sub tenebrele ignoranței în care i-a așezat înstrăinarea, aducând fericțiilor părinți, cari au slujit la acest altar, cucernicul nostru salut, umbrei lui Sava Brancovici, care se va fi ridicat în clipa aceasta, în ornate, printre noi în biserica lui, unde duhul lui și al celorlalți slujește mai departe, predăm sfânta noastră biserică, mai stălucită și mai împodobită, Viitorimei, cu toată dragostea noastră nețermurată pentru ea și cu neclintită încredere în destinele Neamului Românesc, grandioase și eterne.

Cuvântul Părintelui Protopop al Lipovei Fabriciu Manoilă.

Prea Sfinte Stăpâne,

În fața multor și feluritelor prefaceri prin cari a trecut acest sfânt lăcaș în cursul veacurilor, spre a ajunge la podoaba lui de astăzi, sufletele noastre se înalță cu toată smerenia mai întâi către Părintele ce-resc din a Cărui nemărginită grație s'au petrecut toate.

Șase veacuri dearându-l a servit acest sfânt lăcaș ca loc de închinare înaintașilor noștri, spre lauda și preamărirea lui Dumnezeu.

Zădarnice au fost uneltirile vrăjmașilor credinței noastre strămoșești, căci toate aceste, în fața perseveranței noastre, s'au topit ca ceara la fața focului și zdrobindu-se de stânca nebiruită a credinței noastre strămoșești.

Și nici că se putea altcum, când această credință avea de propovăduitori zeloși nu numai pe cucernicii preoți, ci și pe Episcopii Lipovei. Sava Brancovici pe la anul 1600; pe Vichentie Ioanovici pe la 1716—1726, precum și pe neînfricatul și cucernicul nostru Visarion pe la anul 1744, caracterizat de vrăjmași de „eremit valah“, carele din Lipova a pornit la drum spre apărarea și propovăduirea ortodoxiei.

În scopul renovării bisericii — deși vremuri grele s'au năpăstuit asupra credincioșilor noștri, — organele parohiale s'au străduit ca prin economii, prin dăruri benevole dela unii cucernici creștini, să adune un modest capital, — spre a nu se pune biruri în sarcina enoriașilor, s'a intervenit la Comisiunea monumentelor istorice — decretată fiind biserica noastră de monument istoric — să obținem un ajutor mai considerabil. Pe urma hotărârii comisiei monumentelor istorice, în frunte cu savantul profesor Nicolae Iorga, prin intervenția dlui Vasile Goldiș, pe atunci ministru al Cultelor și Artelor, am obținut un ajutor de 400.000 lei.

S'a mai obținut un ajutor de 200.000 lei dela primăria Lipovei și 200.000 lei dela prefectura județului Timiș-Torontal.

Cu aceste sume, cari la olaltă fac peste un milion lei, organele parohiale au luat demersurile necesare și în consonanță cu statutul pentru organizarea bisericii ortodoxe române și obținându-se aprobarea superiorității eparhiale, s'au început lucrările, ținându-se cont de îndrumările date de Comisiunea monumentelor istorice, cari lucrări au decurs sub dirigența dlui profesor inginer Victor Vlad dela Politehnica din Timișoara și fiind încredințată restaurarea artistică dlui dr Ioachim Milola directorul Muzeului Bănățean din Timișoara.

Restaurarea reclama o sumă mult mai considerabilă, de care parohia nu dispunea.

Deci ajunsesem în situația în care era biserica cea mare a Ierusalimului, pentru care marele împărat David adunase materialul, desăvârșirea ei însă a făcut-o fiul său, înțeleptul Solomon.

Și pentru biserica noastră se recerea un atare fiu și Provedința ne-a hărăzit pe acest fiu, credincios, devotat al bisericii noastre, în persoana dlui Ministru Sever Bocu.

Dsa, spre a se desăvârși opera de renovare, a depus toată stăruința exoperând diferite ajutoare, așa bunăoară:

1) Dela Monumentele istorice s'a întregit suma la 3000.000; 2) Dela Ministerul Banatului s'a obținut un ajutor de 600.000 lei; 3) Directoratul VII, în fruntea căruia se află domnul Ministru Sever Bocu, s'a obținut 500.000 lei; 4) Ajutorul Prefecturii Timiș-Torontal s'a complectat la suma de 2.200.000 lei; 5) Dela primăria Lipovei s'a mai obținut un ajutor de lei 500.000 și 6) Dela Camera de Comerț și Industrie Timișoara un ajutor de 200.000 lei, în total suma de 7 milioane lei.

Cu această sumă s'a terminat renovarea, ajungând Lipova în posesiunea unei biserici monument istoric, unicul în felul său în întreg Ardealul și Banatul.

Această biserică monumentală, cu binecuvântarea Prea Sfinției Voastre, se dă astăzi destinațiunii sale. Țin deci ca atât în numele meu, cât și al tutu-

ror enoriașilor, dând mai nainte mulțumită lui Dumnezeu, să dau expresiune celei mai profunde mulțumite Prea Sfinției Voastre pentru dragostea părintească de a descinde și a efeptul personal sfințirea bisericii d-lui Ministru Sever Bocu, care pe lângă asigurarea ajutoarelor, ani de-a rândul a depus o muncă titanică, supraveghind și îndrumând toate lucrările, la care operă i-a servit ca tovarăș credincios, ilustra Doamnă soție, Marilina Bocu, carea încă a depus aproape zilnic toată stăruința spre a se obține o operă cât mai desăvârșită; dlui profesor Nicolae Iorga și dlui ministru Vasile Goldiș, cu ajutorul cărora s'au putut iniția lucrările de renovare; Onoratel prefecturi Județene, în persoana dlui prefect dr Valeriu Boleanțu; Primăriei orașului Lipova; Camerei de Comerț din Timișoara și tuturor donatorilor și credincioșilor noștri, cari au contribuit cu obolul lor la această măreață operă. Nu altcum mulțumesc și dnilor profesori Inginer Victor Vlad; dlui Ioachim Milola, cari au scos în relief importanța artistică a bisericii, precum și dlui Anton Popescu arhitect, care a condus lucrările de renovare.

Și acum după exprimarea de mulțumită și recunoștință față de toți cei cari au dat binevoitorul concurs la renovarea acestui sfânt lăcaș, de nou ridic ochii către Părintele Ceresc cu rugă fierbinte din adâncul inimei, ca să ia sub scutul Său cel preainalt acest locaș înalt, spre a servi veacuri de-a rândul spre lauda și preamărirea Lui și Izvor de întăriri și perseverare în sfânta credință ortodoxă, spre binele și fericirea neamului. Amin.

Apoi P. S. Sa împarte anaforă și stropeste cu apă sfințită.

La orele 3 are loc în localul Restaurantului „Central” un impozant banchet, la care au participat o mie de persoane.

Primul pahar îl ridică P. S. S. Episcopul dr. Grigorie Comșa, rostind următoarele:

Un popor strălucește prin strălucirea coroanei ce o poartă monarhul, ce stă în fruntea acestui popor. Dar coroana nu strălucește prin pietre nestimate sau aur cu măiestrie lucrat. Strălucirea unei coroane se judecă după virtuțile ce le oblädueste sub puterea ei.

Dumnezeu ne-a învrednicit să avem un Rege, a cărui coroană scilpește de alese virtuți. M. S. Regele Carol II (Aplauze nesfârșite. Corul din Comeat, dirijat de preotul Lugojan intonează Imnul Regal. Afară se aud puternice detunături de tunuri și trascuri). M. S. Regele Carol al II-lea, — repetă P. S. Sa, — a dat nenumărate dovezi că își întemelază domnia pe cele mai alese virtuți, DREPTATEA și IUBIREA. M. Sa Regele nostru și-a arătat iubirea sa cu prilejul suirii pe tron, când a spus că a venit ca să-l iubească pe toți Români și să erte celor ce l-au greșit. M. Sa a făcut ca împărațul Teodosie cel tinăr, care pe vrăjmași

săi îl iubea foarte mult și spunea că dorește să învieze și vrăjmașii lui morți, ca să-l poată ierta.

M. Sa Regele Carol II. domnește prin dreptate căci cere dela toți să muncească, precum însuși face și a spus de atâtea ori că nu hotărăște numărul orelor de muncă, ci sufletul cu care muncește omul. M. Sa este suveranul muncii prin cultură. Către El să ne îndreptăm deci totdeauna primul nostru gând și azi primul pahar să-l ridicăm în sănătatea mult iubitului nostru Suveran, Majestatea Sa Regele Carol II. și să zicem: Trăiască iubitul nostru Rege Carol II-lea!

(Aplauze nesfârșite, strigăte de ura).

Apoi dl Bocu a rostiti:

PREASFINȚITE PĂRINTE, DOMNILOR,

Sunt în viață întâmplări pe cari nu le putem tălcui altfel, decât ca rezultând dintr'o ordine morală superioară. Când am făcut invitațiile pentru sfințirea bisericii din Lipova, am invitat și guvernul țării. Din nenorocire aceste serbări au căzut pe o dată, când prezența tuturor miniștrilor era indispensabilă la București.

Este tocmai timpul când se votează bugetul țării, deci epoca celei mai mari griji, celei mai grele munci. Atunci guvernul a trimis, ca reprezentant al său, pe un bun prieten al meu, în jurul numelui căruia s'a făcut prea puțină reclamă.

Puțini oameni au fost atât de vizionari, puțin au fost cărora viitorul li s'a destălnuit ca lui. Cu el împreună am visat pe malurile Murășului, la ceea ce avea să se și întâmple nu mult în urmă, cu el împreună am luptat pentru idealul care ne-a fost sfânt. Gheorghe Pop era acela care ne-a însuflețit, omul acesta de o strălucită inteligență, a jertfit carieră, tot, el a văzut că nu e timpul de buclizare, ci de acte de voință, pe cari națiunea trebuie să le îndeplinească. O ordine morală superioară a făcut ca tocmai el, omul modest, dar de rară valoare, să fie prezent la aceste serbări, reprezentând guvernul. Profund emoționat, cărevăd după douăzeci de ani — și în ce împrejurare — în Lipova, — nici-o imaginație n'ar fi putut prevedea aceasta atunci — ridic paharul în sănătatea lui.

dl Ghiță Pop zice:

PREASFINTE PĂRINTE, D-le MINISTRU, DOAMNELOR și DOMNILOR,

Mulțumesc din suflet vechiului tovarăș de lupte, d-lui ministru Sever Bocu, Director ministerial (urale nesfârșite), pentru cuvintele calde ce mi le-a adresat, el fiul cel mai ales al Banatului. Guvernul Român, prin glasul meu, vă trimite salutul său și își exprimă bucuria sa pentru marea sărbătoare națională ce a avut loc azi cu ocazia sfințirii bisericii din Lipova.

În special d-l Nicolae Costăchescu, ministrul Instrucțiunii (urale prelungi) regretă nespuse de mult că nu poate participa la aceste serbări și vă transmite prin mine salutul său.

Guvernul Român mulțumește tuturor cari și-au dat obolul, mare sau mic, pentru reconstruirea și împodobirea sfântului lăcaș al credinței noastre strămoșești. Biserica a fost reazimul strămoșilor noștri și ea stă la temelie ființării noastre ca neam.

De 100 sau 150 de ani asistăm la procesul de refacere al limbii noastre, de reconstituire a firei sale latine. Procesul de refacere al bisericii noastre nu a început încă. Avem impresia că la noi evoluția, creșterea spre culmi, trebuie să o căutăm retrospectiv în spre trecut. Un Vaarlam, un Dosoftei și alți mulți din vremurile trecute, au ridicat biserica noastră la mare strălucire. Nu este adevărat că civilizația se poate dispensa de religie. Cultura se reazimă, și în toate veacurile a fost așa, pe credința religioasă, pe credința în Dumnezeu. Religia nu poate să dispară, ea din potrivă trebuie să se întărească.

Sunt mulți cari afirmă că în jurul religiei se înscăunează întunericul. În jurul stejarului falnic crește iedera și îi acoperă întreg trunchiul. Dar iedera nu este stejarul, și în tocmal așa dacă dăm la oparte iedera bigotismului, vom avea în fața noastră trunchiul sănătos și plin de sevă al religiei.

Credința nu poate fi smulsă din sufletul oamenilor. În Albania credința creștină a fost interzisă și populației i-a fost impusă cu sila credința musulmană. Ci și astăzi poporul merge seara și aprinde lumini în locul unde au fost odinioară bisericile. Orice rău s'ar face bisericii, orice rană i s'ar produce, ea se refacă, pentru că forța ei rezidă în solul și subsolul conștiinței neamului.

Biserica din Lipova este o dovadă a religiozității trecutului nostru și în același timp o dovadă a evlaviei și a forței morale a vremii noastre. Restaurarea și minunata împodobire a acestei biserici, dovedește înțelegerea largă și dragostea pentru trecut a vechiului meu tovarăș de luptă, a d-lui Sever Bocu, care venind în fruntea acestei provincii, s'a grăbit să ducă la îndeplinire un scump plan al său, de a reda toată splendoarea veche acestei biserici, care este un document însemnat al vieții neamului nostru în aceste locuri...

Toastul d-lui ministru Gheorghe Pop este subliniat cu ropot nesfârșit de aplauze și urale.

Toastul d-lui deputat dr. Coriolan Băran

Di deputat de Timiș-Torontal dr. Coriolan Băran rostește, în rezumat, următoarele:

E o mare cinste și o mare bucurie, că între noi se află un om de-o strălucită autoritate morală, care a venit să ocupe în această zi scaunul episcopal al lui Sava Brancovici. Să ridicăm deci un pahar în

cinstea aceuia ce desfășoară o rodnică activitate în sprijinul credinței noastre strămoșești, în cinstea P. S. Sale dr. Grigorie Comșa episcopul Aradului, și să-i urăm viață îndelungată, spre mulțumirea noastră a celor ce suntem fii suflatești ai P. S. Sale.

(Sala în picloare ovaționează îndelung pe P. S. Sa, iar corul întonează „Întru mulți ani stăpâne“.)

*

În numele Cercului Academic Bănățean a vorbit d-l V. I. Tulescu.

*

După terminarea banchetului, în localul unde s'a oficiat serviciul religios în timpul restaurării bisericii, P. S. Sa Episcopul Grigorie, în fața unui numeros public, a ținut o frumoasă conferință despre „Educația copiilor“. După conferință au cântat mai multe coruri, printre cari și corul Cercului Academic Bănățean, Secția București, care a executat câteva bucăți, obținând un foarte mare succes.

La orele 9 seara P. S. Sa Episcopul Grigorie a părăsit Lipova, plecând cu automobilul la Arad.

Crăciunul în Arad.

Mântuitorul Hristos, a cărui naștere a sărbătorit-o în zilele trecute, întreaga creștinătate, a răscolit sufletele creștinilor și le-a trezit la o nouă viață.

Crăciunul din anul acesta însă a fost mai sărac decât în ceilalți ani. Povara vieții — pe urma crizei economice, ce bântue toată lumea — este așa de grea, încât mulți oameni au așteptat Nașterea Domnului cu inima strânsă de durere, că n'a putut să facă copiilor săi bucuria ce le-o făcea în alți ani. Și în anul acesta s'au făcut pregătiri suflatești pentru marele praznic. S'au mărturisit și cuminecat elevii dela toate școlile și mulți enoriași. Iar în ziua Ajunului s'au împărțit daruri și bunătăți celor bolnavi și săraci. Inaugurarea pomilor de Crăciun a fost mai duloasă la azilul copiilor, la bătrâni, la orfelinat și cu deosebire la spitale.

În spitalele Aradului inaugurarea pomului de Crăciun s'a făcut cu o solemnitate și înduioșare, pe care bolnavii nu o vor uita nici când.

În biserica din strada Gh. Birta dela spitalul județean s'a săvârșit un serviciu divin de părintele asesor Simion Stana, preotul acestei parohii, în prezența corpului medical sub conducerea directorului Dr. I. Moldovan, a funcționarilor și personalul de serviciu sub conducerea adm. V. Mircea. În fața prestolului a fost ridicat un pom frumos de Crăciun, sub care stăteau coșuri pline de pachetele, fiecare legat cu o cetină de brad.

După slujba sfântă, preotul îmbrăcat în ornate, cu sf. cruce în mână, urmat de ceice asistaseră în biserică și de un cor compus din 20 de persoane, a plecat să viziteze saloanele cu bolnavi. În fiecare salon era câte un pom frumos de Crăciun. Între cântece frumoase de colinde au fost cercetate toate saloanele. Fiecare bolnav a primit, de la părintele Stana, o carte, o iconiță sfântă trimise de P. S. Sa părintele Episcop Grigorie, și câteva cuvinte de mângâiere, căci aproape toți bolnavii plângeau.

Iar dl. adm. Mircea dădea fiecărui bolnav câte un pachetel cu cozonac, prăjituri și ceva obiecte de folos. La oarele 5^{1/2} părintele Stana a făcut inaugurarea pomilor de Crăciun la spitalul de copii, în prezența d-lui director C. Radu, a corpului medical și personalului de serviciu. S'a remarcat și prezența unui public din afară. Aici actul a fost și mai înduioșător, căci mulți copilași și fetițe plângeau după mama sau tătutul lor. Și aici s'au împărțit copilașilor jucării și diferite bunătăți, iar la urmă dl. dir. Radu a invitat pe oaspeți la o gustare.

În ziua întâi de Crăciun s'a săvârșit sf. liturgie la toate cele 8 biserici sau capele din Arad, iar la fine s'a citit frumoasa pastorală a P. S. Sale, dată pentru această ocazie.

În biserica catedrală a pontificat P. S. Sa Episcopul Grigorie, asistat de consilierii eparhiei, profesorii de religie din Arad și preoțimea parohială. Răspunsurile liturgice le-a cântat, ca totdeauna, în mod înălțător corul „Armonia” din Arad.

La priceasnă P. S. Sa a rostit cu voce liberă predica-pastorală, care a făcut impresie profundă asupra mulțimei de creștini. După sf. liturgie s'au dus mulți domni la curtea episcopescă, ca să ureze P. S. Sale părintelui Episcop sărbători fericite. Oaspeții au fost invitați la o agapă, iar a doua zi de Crăciun P. S. Sa a dat un prânz, la care au fost chemați șefii tuturor autorităților din Arad.

La catedrală a doua zi a predicat frumos părintele F. Codreanu.

Menționăm aici că și la sărbătorile actuale biserica catedrală s'a dovedit prea mică. Ne mai trebuie o biserică în parcul dintre casele județului, pe strada principală și alta în Pârneava.

Sfintirea Bisericii din Roșia-Șebis.

Comuna Roșia-Șebis este situată pe versantul de Sud al Munților „Codru”, ramură a Munților Apuseni, ce se întinde la dreapta Crișului Alb. Aceasta comună, spre răsărit de Șebis, - aproximativ 8 km. direct peste

dealul cu vile, - prezintă o înfățișare frumoasă din punct de vedere topografic. Are ulițele largi și în ordine.

Din punct de vedere religios, sunt divizați, ortodocși, bapțiști și pentecostaști, din care cauză sunt în zizanii și dușmăni veșnice, așa că ce clădește unul altul surpă.

În ziua de 7 Decembrie 1930 în comuna Roșia s'a făcut, în cadrele unor serbări frumoase, sfintirea bisericii ort. române, radical renovată.

La sfintire au sosit esmitul P. Sf. Sale, Ștefan R. Lungu, misionar eparhial, Ioan Cosma adm. protopesc în Buteni, Ioan Bogdan, Cornel Bodea, Lazar Iojă, Dimitrie Manațe, Zosim Mihulin și Gheorghe Neagu. La Sf. Liturgie a cântat corul ort. rom. al tărănilor din Buteni, sub conducerea vrednicului și deșteptului Ruja Gavrilă. La priceasnă, părintele adm. Gh. Neagu, în o cavântare, spune starea locuitorilor, greutățile câte le-a întâmpinat cu renovarea sf. Biserici și mulțumește cu căldură Cucernicilor Preoți, pentru sprijinul ce li l-au dat la săvârșirea acestui mare act. C. Sa Părintele Șt. R. Lungu, cu blândețea ce-l caracterizează, ține o frumoasă predică, accentuând îndeosebi însemnătatea lăcașului de închinare întru slăvirea lui Dumnezeu și credința strămoșească, care azi a devenit pentru toată lumea o datorie națională și o poruncă a vremii.

Ascultând această predică, mi-amintesc o istorisire: Imi spunea baba — preoteasă — despre suferințele câte le-a înfruntat și cum moșul meu, preot, i-a zis să țese până în „treicolor românesc”, a dus-o apoi în târg la Hălmagiu, cu scopul de a *deștepta în popor ideea și sentimentul național românesc* și îndeosebi pentru că *cea mai mare parte dintre Români nu cunoașteau „trei colorul românesc”*. A fost moșu-meu înhățat de către jandarmii unguri și întrebat că pentru ce a cutezat să aducă în târg „obielele acele murdare” („trei colorul românesc”) și moșul le-a răspuns că este sărac și le-a adus spre vânzare. Imediat a fost aruncat în temniță.

Preoțimea a călăuzit neamul nostru, din frageda-i copilărie, l-a îmbărbătat în epoca tinereții și l-a ajutat să câștige gloria, în epoca bărbăției. Cele dintâi raze de lumină au pornit dela Biserică. Prin cărțile bisericesti adoptate de Românii din toate părțile, s'a contribuit la unitatea în cugete și simțiri și s'a ajuns la acel spirit unitar, care caracterizează atât de mult frumoasa noastră limbă românească.

Azi stărpiturile lumii, găgăuțele înconștiente, fac malmuțării și dispreț din sacralul nostru trecut legendar bisericesc, vin să strice și să îngroape mărețele opere ale străbunilor noștri și pentru bani de ai lui Iuda să-și vândă credința strămoșească, legea lui glorioasă și neamul său legendar.

După terminarea serviciului religios, fanfara coriștilor din Buteni întonează în fața bisericii câteva colinde, de o măreție uluitoare.

Preoții au luat masa la credinciosul Bodea Traian. În timpul mesei C. Sa păr. I Cosma, în câteva cuvinte, mulțumește C. Sale păr. Lungu, trimisul P. Sf. Sale Episcop. C. Sa Păr. Lungu își exprimă bucuria și fericirea ce o simte în mijlocul bunilor săi colegi.

Nu uită preoțimea să ureze „mulți ani” pentru P. Sf. Sa Părintele Episcop, energicul luptător pentru apărarea Sf. Biserici și a credinței noastre străbune.

Butaria
Inv.

Gânduri de Anul nou.

Creatorul a sădit în sufletul omenească dorul după fericire. Într'adevăr, care dintre muritorii n'ar dori să fie fericit? Dintre muritorii însă, câți se pot numi deplin fericiți? Cauza stă în concepția omenească contingentă despre fericire. În lume, fericirea este un fel de fata morgana. Când ți-se pare că ești mai fericit, atunci fericirea a și sburdat. Rămâne omul în schimb cu desamăgirea în suflet și cu sfortărea desfășurată.

La anul nou este un obicei al convenției sociale, că oamenii își urează unii altora fericire. În același timp oamenii nu cunosc și nici nu vor să cunoască nimeni fericirii. În legătură cu anul nou, pe care-l visăm fericit, îmi reamintesc, că am cetit undeva următoarea istorisire. Un tinăr oarecare și-a vândut averea, a luat banii cu sine și dimpreună cu alți tovarăși a plecat în lume, să afle fericirea. Plutind pe mare, după scurtă vreme, corabia s'a oprit la țărmurile unei insule. Acolo au aflat niște locuitori puternici și sănătoși, cari erau însă lipsiți de îmbrăcăminte. Tinărul era frământat de asemenea gânduri: aci nu poate fi insula fericiților, devremece acești oameni, deși deplin sănătoși și volnici, totuși suferă din cauza sărăciei. Rădă pământului nu le ajunge nici pentru îmbrăcăminte. Să plecăm deci mai departe. Nu peste mult timp au ajuns la altă insulă. Aci au aflat oameni bine îmbrăcați și hrăniți, dar cu fața suptă și palidă. Tinărul călător l-a compătimit. Își zicea: acești oameni încă nu pot fi fericiți. Pământul lor, ce-i drept, rodește îmbielșugat. Au de toate, afară de sănătate. Nici fericirea nu poate locui aici. După multă strădanie au ajuns la a treia insulă. Era numai soare și lumină. Văzduhul răsună de chloțele de veselie. Locuitorii erau niște oameni volnici, deplin sănătoși, bogați. Imbrăcămintea și hrana lor erau foarte aleasă. Viața lor era o necurmată veselie. Aci este insula fericirii, ziseră tovarășii călătorii. Aici ar trebui să debarcăm și noi. Nu se mai puteau deslipi de ea. Tinărul călător însă căzu pe gânduri și zicea: nici aici nu poate fi insula fericirii depline. Această nesfârșită veselie se isprăvește în urmă cu desgust și trebuie să albească capăt. Insula fericirii adevărate s'o căutăm pe alte țărmuri. Cu mare greutate a reușit să înduplece pe tovarășii săi la plecare. Abia plecând și pe mare s'a deslănțuit o furtună năprasnică. Valurile au cutropit corabia, tovarășii de călătorie s'au înecat, averea s'a risipit și cu ajutorul lui Dumnezeu, abia tinărul singur a scăpat cu viața pe catargul corabiei. După multă trudă, tinărul a ajuns la liman. Era atât de desnădăjduit, încât voia să-și curme zilele. În clipa din urmă însă sunetul dulos al unui clopot l-a desmeticit din tulburarea sufletească. Se reculese și plecă în direcția sunetului. În mijlocul unui codru a dat de bisericuța unui pustnic. El tocmai se'nchină. Zărind pe tinăr, îi

primi cu bucurie creștinească. Tinărul îi istorisi apoi peripețiile vieții. Pustnicul cu o lumină cerească în ochi și cu glas blajin îi zise: „Fiule, ai plecat în lume să afli fericirea. Crede-mă, locul fericirii nu este aici pe pământ. Tăr-a și sănătatea, știința și averea, rangul și plăcerea sunt frumoase și plăcute, dar în același timp sunt trecătoare, au un sfârșit. Dacă vorești să știi unde este locul fericirii, adevărata fericire, află că este în cer. Nevoleşte-te deci împreună cu noi spre cer!”

Noi oamenii încă ne asemănăm acestui tinăr însetat de dorul fericirii. Infrigurat căutăm fericirea preutindenea, jertfim totul pentru ea și la urmă ne trezim lipsiți de ea. Fericirea pământească este un reflex slab al fericirii de sus. În pragul anului nou, dacă vom într'adevăr să fim fericiți, să'ndreptăm privirile dela pământ spre cer, spre locul adevăratei fericiri.

Pr. Ștefan R. Lungu.

La Anul nou

Cu bucurie sufletească am serbat împreună cu toată creștinătatea înainte cu puține zile nașterea Mântuitorului Hristos. Și pe când acordurile acestei sfinte bucurii vibrau încă cu vioclune în inimile noastre, au fost accentuate și mai mult prin serbătoarea zilei de azi. An nou! Câte speranțe nu se leagă de tine! Câte mângăeri aduce ruperea ultimei file a calendarului din anul trecut și cu bucurie și încredere sunt deschise foile noului calendar! Și în acest simplu gest sunt răzimate toate sentimentele bucuriei viitoare, toate nădejțile în mai bine, iar cel ce și-a luat adio dela anul trecut, poate cu mâhnire, cu sfințenie se îndreaptă spre tine noule an, pentru a nu fi vitreg! Azi când ne găsim în pragul unui an ce începe, nu există inimă omenească care să nu simtă un fior deosebit, o răscollire sufletească ce dă naștere unor adânci meditații. Este un vechi și frumos obicei ca prima clipă a anului nou să ne găsească în fața unei mese plină cu tot felul de bunătăți trupesti. Trebuie să ne gândim însă în același timp și la îmbogățirea sufletului! Astăzi este ziua în care trebuie să facem bilanțul vieții noastre, pentru că numai făcând acest bilanț al timpului trecut putem înlătura răul din sufletul nostru și să desăvârșim binele. Nu stă în putința noastră a rechema anii sau vremile, ceea ce putem face este ca anii aceștia ce trec așa de repede să-i facem cât mai bogați în fapte bune, fiind că nu știm clipa în care trebuie să ne înfățișăm în fața dreptului judecător. Aruncă creștine o privire asupra anului ce trece, pentru că de multe ori în oglinda trecutului se resfrânge mai bine ca ori unde licoana viitorului! Au fost multe zilele în cari frunțile noastre sau încrețit de griji, pentru necazurile ce au dat peste noi. Dar am avut și multe zile de însemnare în suflet, de întărire a credinței, căci lupta vieții ne oțăleşte. Un înțelept a z-

semănat anul cu un pământ pe care Dumnezeu l-a dat în grija noastră să îl lucrăm. În ziua de anul nou suntem cu plugul în brazdă. Roada pământului va fi bună dacă îl lucrăm bine, după cuvântul evanghelic: „Cum sămăni, așa vei culege“.

Omul se mai poate compara și cu o corabie ce plutește pe valurile vieții. Aceste valuri nu sunt totdeauna liniștite. Uneori sunt tulburi și amenință corabia cu înecare. Dacă corăbierul luptă cu valurile, ajunge la limanul dorit. În ziua de anul nou începem să privim în adâncul sufletului său, și dacă va afla ceva de lăpădat din anul vechi, s'o facă și cu simțăminte nobile și curate să salute noul an! Fîindcă zadarnică este dorința noastră de a avea un an fericit, dacă acestei fericiri nu-i vom ridica altar în sufletele noastre.

Să intrăm deci în zodia anului 1931, plini de încredere și nădejdi că vom putea suporta greutățile pe cari le cere patria noastră dela fil săi. Să facem vot că vom fi mai buni, mai iubitori față de sf. biserică și semenii noștri. În această nădejde să ne urăm unii la alții: Anul nou fericit.

Horea Vișoiu
student în teologie

Anul nou în Arad.

Trist și jalnic se deschide poarta anului nou, care s'a coborât acum pe pământ. Cel mai mulți intrăm în anul 1931 cu frunțile încręștate, căci groaza sărăciei fâlfăie peste cele mai multe familii. Însă în zarea mohorâtă, ce se întinde spre răsărit și apus, apărea în sufletele noastre, ca o stea luminoasă, nădejdea în Dumnezeu, care ne va ajuta să trecem peste greutățile cu cari luptă scumpa noastră țară. Suntem dispuși să aducem orice sacrificiu pentru mântuirea patriei, dar acest sacrificiu să fie adus de toți locuitorii României, cu deosebire de capitaliști. Capitalul să fie impus cu un impozit proporțional de sacrificiu.

În orașul Arad, Anul nou s'a sărbătorit în ritmul religios al anilor precedenți. La catedrală a fost oficiată sf. liturgie de părintele protopop T. Vățian, asistat de preoțimea parohială. De față era P. S. Sa Episcopul Grigorie, membrii Consiliului eparhial, un grup de ofițeri, în frunte cu d. general Bălăcescu, autoritățile civile sub conducerea d-lui prefect Marșeu și public numărös.

La priceasnă părintele Turic a făcut bilanțul vieții religioase-morale din orașul Arad pe anul expirat. A documentat cu date statistice că, termometru vieții religioase la popo-

rul nostru din Arad, de 4 ani încoaci se urcă în mod îmbucurător.

La finea sf. liturgii P. S. Sa părintele Episcop Grigorie a oficiat Te-Deum pentru sănătatea M. Sale Regelui Carol II și pentru prosperarea patriei române. S'au rostit obicinuitele polihiroane pt. Suveranul nostru și familia regală, pentru I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului Dr. N. Bălan, pt. P. S. Sa Episcopul Grigorie, pentru oștirea română.

După serviciul divin șefii diferitelor autorități, apoi unele corporațiuni și public mult, s'au îndreptat spre Reședința episcopescă, ca să ureze înaltului prelat Grigorie anul nou fericit și spor la munca grea ce-o va desfășura în cursul anului care urmează. Între domnii din înalta societate din Arad, invitați să facă urări de anul nou P. S. Sale Episcopului Grigorie, am remarcat și pe dl Ștefan C. Pop, președintele camerei deputaților. Cel dintâi a fost d-l general Bălăcescu, în fruntea unui mănunchiu de ofițeri.

În cuvinte înălțătoare Domnul General Bălăcescu a arătat, că credința religioasă, pornind de la faza cea mai primitivă, a ajuns la aceea în care o avem astăzi și care este din domeniul pur sufletesc.

Aceasta formă intimă, înăuntrică a credinței la om, o face să aibă din punctul nostru de vedere o înrăurire puternică asupra soldatului, aproape fără deosebire de gradul lui de cultură:

Care este acela care în timpul luptelor n'a avut momente când, îndreptându-și cugetul către Dumnezeu să nu spună: „Doamne ajută-mă“ și odată pronunțate aceste cuvinte, pornea cu convingerea și încrederea fermă că va fi ajutat.

Credința religioasă este hrana sufletului. Ea face pe om viteaz, blând și generos. În această privință soldatul nostru a fost pilda omenirii întregi.

Credința religioasă însă și nu exclude războiul. Dogmele creștine ne spun: „Cine scoate sabia, de sabie va muri“. Aceasta înseamnă că cel care va fi atacat cu sabia de un dușman trebuie să tragă sabia și să ucidă pe cel care a întreprins-o spre dânsul.

Biserica, Școala și Armata sunt stâlpi, pe cari se reazimă credința și devotamentul unui popor, pentru ideea patriei sale și pentru sacrificiile pe cari orice cetățean român trebuie să le facă pentru Rege și Neam.

Credința este temelia pe care să clădesc marile virtuți militare și cetățenești. Pregătirea trupelor este pregătirea inimilor. Să căutăm împărăția cerului mai întâi și restul ni se va da cu prisosință!

Simbolul credinței este în aceste ținuturi P. S. Sa Episcopul Grigorie, căruia — în numele întregului corp ofițeresc al Garnizoanei Arad — Domnul General Bălăcescu i-a adus urări de viață îndelungată pen-

tru fericirea și prosperitatea tuturor credincioșilor din aceste meleaguri scumpe noastră și întregului neam românesc.

Prea Sfinția Sa, vădit emoționat răspunde în următoarele: Sunt fericit că pot primi urările iubitelor noastre armate azi, când în fruntea ei Dumnezeu Ni-a adus pe M. Sa Regele Carol II. Majestatea Sa este adânc pătruns de sentimente religioase, ceea ce a dovedit și atunci când unei delegații, care L-a invitat la o serbare fixată pe zi de Duminică, i-a răspuns:

„Lăsați-mi Duminica să o închin numai lui Dumnezeu“.

Domnia Voastre, Domnule General, purtați cu sfințenle acest sentiment religios așa cum l-au purtat antecesorii D-Voastre, domnii generali pleacți din garnizoana Arad. De aceea eu mă bucur că viteaza noastră armată este gata să lupte alături de biserica ortodoxă. Eu în împlinirea datoriei mele mă inspir și dela munca disciplinată a armatei noastre și împreună cu preoții mei prin muncă rânduie ca să ajut la împăcarea sufletelor cu Dumnezeu și la clementarea patriotismului celui mai curat. Vă mulțumesc, Domnule general, pentru frumoasele urări, dorindu-vă și eu ani mulți fericiți. Biserica și armata să muncească împreună; biserica cu sabia duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, iar armata cu sabia oțelită și încercată în bătălii“.

În numele Consiliului eparhial și enoriașilor ortodoxi români din Arad a vorbit părintele protopop și asesor Traian Vățian, care făcând o reprivire asupra activității prodigioase, dezvoltată de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie în anul trecut, declară emoționat că clerul și poporul drept credincios din eparhia Aradului se prezintă să facă urări de anul nou P. S. Sa Iubitului nostru stăpân, plini de bucurie și de mari nădejdi pentru viitor. P. S. Sa plăcut surprins de iubirea și devotamentul de dragoste și alipire ce-I arată eparhioții săi din eparhia Aradului, răspunde că felicitările de anul nou sunt și un bun prilej ca ori ce creștin să-și facă o minuțioasă examinare sufletească și pe pragul anului în care intrăm să facem vot că ne vom debarasa de păcatele ce ne-au atins în anul înmormântat și vom nizuți să fim creștini mai buni. Mai aproape cu sufletul de Cristos, fapt din care vor izvorî mai multe fapte bune. Să căutăm să iubim mai mult sf. biserică, cultivând și sufletul nu numai corpul. P. S. Sa constată cu plăcere că viața creștinească în eparhia Aradului este în ascensiune. Oamenii s'apropie tot mai mult de Dumnezeu și bisericile sunt mai cercetate. Viața este grea, ne luptăm cu greutatea enorme, dar aceste greutatea oțelesc sufletul și forțele de muncă ale indivi-

zilor și popoarelor. Când intrăm în noul an ne pare că trecem peste crini și culegemtrandafiri, dar în realitate, printre flori culegem și mulți ghimpi. Și acești ghimpi ne fac să cunoaștem realitatea și să trecem înainte luptând pentru un ideal sublim.

După aceasta oaspeții au fost invitați la gustare. P. S. Sa a mai primit o mulțime de scrisori și telegrame de urare de bine.

Mântuitorul.

Sărbătorile mari sunt prilejul marilor profesioniști, — ocaziuni pentru revizuirea conștiințelor și a concepțiilor despre viață, pe cum și un examen despre curățenia și sănătatea mediului social în care trăim și ne mișcăm.

Nașterea Domnului, Anul Nou și Botezul Domnului încă ne înprospătează acest scop moralizator, pe care de altfel îl au toate sărbătorile, fără excepție. — Imprejurările între cari s'a ivit Creștinismul, setea după o doctrină a salvării, decadența în care se afla pe toată linia imperiul roman, împreună cu toate statele și neamurile acelei lumi apuse și răpuse sub greutatea păcatelor, sunt tot atâtea lecțiuni, asupra cărora viața și istoria ne strigă: *să luăm aminte!*.. Mai ales astăzi, când omenirea prezintă aceleași semne de stricăciune și se frământă împunsă și bolnăvită de virus-uri, dacă nu identice, cel puțin analoage vițiilor din epoca de decadență a lumii greco-romane.

Magii vremurilor noastre, sociologii, diplomații și economiștii, mereu în căutarea soluțiilor de mântuire, asemenea magilor dela răsărit se întreabă și întreabă: „Unde este Împăratul...? Cel ce s'a născut... — Mântuitorul!?”.

Cei dedați să privească lumea prin unghiul eternității, desigur că nu vor rătăci mult în căutarea Lui și vor afla ușor „unde este să se nască Hristos“.

Mai încurcate sunt căile celor fără de lege, a celor ce nu fac din sărbători, decât popasuri de ospete și beții și stărui în doctrine perimate sau compromise.

Dar și pentru unii și pentru ceilalți, singurul izbăvitor este Iisus. „Și întru nimeni altul nu este mântuire, căci nu este sub cer nici un alt nume, dat nouă oamenilor, întru care să ne mântuim“ (Fapte 4.12). El este singurul și adevăratul Mântuitor al lumii și al oamenilor, pentru că El singur are aceasta putere și autoritate de „a mântui pe poporul său de păcate.“ El nu numai că și-a trăit doctrina și ne-a dat cel mai sublim exemplu de dragoste și bunătate, milă, jertfă și slujirea aproapelui, dar ne-a lăsat și învățăturile sacre în acest sens și mai pe sus de toate, El este singurul „Fiu al Omului“, care împărtășește real și efectiv grația mântuirii de păcat. Cine nu reprezintă

astfel de însușiri personale și nu indică și formula și calea de salvare *din păcat*, nu este în stare de-a fericii pe nimenea și nu i se poate atribui nici rolul, nici forța de mântuitor.

De aceea, când e vorba de îmbunătățiri și reforme, primul chemat în ajutor, trebuie să fie Iisus fără de care „nu putem face nimic“.

De doisprezece ani în Țara-românească se fac legi cu grămada și oamenii partidelor se mănca unii, pe alții de dragul țării și a țăranului. Iar rezultatul, la care s'a ajuns, este cuprins în starea aproape disperată a vremurilor de astăzi, pe care un șomer-cerșetor le-a caracterizat prin următoarele cuvinte: „Am ajuns la pită lesne, dar nu mai avem puțința de-a o mânca“. E trist, dar pentru prea mulți adevărat. Și slavă Domnului, țara noastră nu este săracă, decât în oameni ciuștiți.

Intr'o astfel de situație nu poate opera cu succes norocos, decât Hristos și Predica sa de pe Munte. Aci se cere trăire, aplicare sinceră, vie, activă.

Să se nască Hristos în Țara-Românească, — pentru a o mântui, dar nu pentru a fi răstignit la cărma ei. Să-i boteze metodele de conducere și să-i creștineze idealurile și sufletele cărmuitorilor ei mari și mici în Duhul lui și a Bisericii sale, — și numai atunci vom inaugura o epocă mai bună în țară. Un An Nou, mai bun și mai fericit.

„Ubi Cristus, ibi Ecclesia“. — Ibi salus! „Pentru aceea... îndreptați privirea voastră la trimisul și la arhierul mărturisirii noastre, la Iisus...“ (Evrei 3₁₁). El e Mântuitorul. Să vie harul și împărăția Lui peste Țara Românilor și în mintea și inima cărmuitorilor ei, — iată o smerită rugăciunea rostită în pragul anului ce vine.

Pr. Il. V. Felea.

Boboteaza.

Creștinătatea serbează o zi de o covârșitoare importanță. La orașe și la sate preotul umblă cu crucea din casă în casă, sfințindu-le și binecuvântând pe cei ce locuiesc în ele. Moștenirea aceasta, cu originea ei, se pierde în negura creștinismului primar. Tradiția ne spune că păgânismul purta o luptă de exterminare în contra creștinilor, iar ucenicii apostolilor și presbiterii umblau, pe ascuns, pela casele celor încreștinați, ducându-le crucea, ca un simbol al credinței creștinești și amintindu-le de ziua cea mare, în care Dumnezeu s'a umilit pe sine în fața robului său, — lăsându-se botezat, — îl întăreau în credința, pe care Mântuitorul dela aceea dată a început s'o propage și pentru a cărei justificare a și murit pe cruce.

Dar Biserica noastră serbează ziua Botezului Domnului ca pe o sărbătoare a triumfului. Dumnezeu s'a arătat în aceea zi oamenilor în cele trei ipostase ale Sale, întărind cuvântul propovăduit de Iisus. Atunci s'au deschis porțile cerurilor și Dumnezeu Tatăl ne-a poruncit: „Pe Acesta să-L ascultați!“. Și atunci s'au dărâmat zăgăzurile păcatului, dându-se drum liber Cuvântului dumnezeesc, ce-și luase dela aceea dată avântul spre mântuirea oamenilor. Iar azi Biserica serbează Boboteaza ca pe o sărbătoare a triumfului Cuvântului dumnezeesc printre oameni.

În Arad sărbătoarea Botezului Domnului a luat proporțiile unui fast impunător.

Dela periferii și până în centrul orașului se vedeau pâlcuri-pâlcuri de credincioși, îndreptându-și pașii spre biserică. În locașul Domnului, ticsit de mulțime, s'a celebrat sfânta Liturgie cu un fast deosebit, de către soborul preoților din Arad.

După Sfta Liturgie, pe locul obișnuit din fața Catedralei, — pe un altar ridicat din prelua Bobotezei, — s'a săvârșit obișnuitul serviciu al sfințirii apei de către P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, înconjurat de un sobor de zece preoți și doi diaconi. Mulțimea fascinată de frumuseța serviciului și pătrunsă de smerenie asculta rugăciunile Arhierului, care se ruga pentru popor. Ca un adevărat conducător al turmei cuvântătoare, P. S. Sa pătrunde în suflete și răcolește sentimente. Par'că serviciile divine și rugăciunile Sale au o altă semnificație, sufletele credincioșilor sunt mai adânc pătrunse și misticismul religios al mulțimii este alimentat ca focul unei candelă, peste care se toarnă uleu scump.

Vasele umplute cu apă sfințită, — ce stau așezate în rând în fața altarului improvizat, — cu adevărat sunt luate cu asalt de credincioși. Fiecare ar vrea să albă câteva picături măcar, să le ducă acasă și să păstreze această apă sfințită ca pe un talisman.

Puterea ei este mare, căci dacă și străinii, ba chiar și evreii iau dintr'ansa, — fapt constatat de mulți ani încoace, — pentru noi creștinii ortodocși apa sfințită de preoții Bisericii noastre își are importanța ei și implicit ne arată valoarea și sfințenia slujbei ortodoxe, a cărei sfințenie mult superioară o recunosc acești străini prin năvala ce o dau asupra vaselor cu apă sfințită.

La serviciul divin, — pe lângă mulțimea poporului, — au asistat toate autoritățile civile și militare.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt al soc. „Armonia“, dirijat de Dl. At. Lipovan.

Iar după săvârșirea serviciului divin P. S. Sa, înconjurat de toate autoritățile civile și militare, a primit în fața Catedralei defilarea armatei. *Vior.*

Parastas pentru Vintilă Brătianu la Timișoara.

Duminecă în 4 Ian. s'a oficiat în localitate un parastas pentru odihna sufletului lui Vintilă Brătianu.

Organizația partidului național-liberal a invitat în mod special dela Arad pe P. S. S. Episcopul Grigorie Comșa, capii autorităților locale, precum și membrii organizației partidului din jud. Timiș-Torontal

La orele 11 dim., în asistența d-lor Aurel Cosma, fost ministru, Avram Imbroane președintele organizației locale a P. N. L., Sever Bocu director ministerial, dr. Ionescu subprefectul județului, dr. Coriolan Baltă primarul orașului, Valeriu Liuba inspector general al polițiilor din Banat, N. Imbroane șeful organizației partidului poporului, Cornel Lazar administrator financiar, dr. Butean medic primar, avocat Matel, prof. Coman, Brasey, dr. Baboș, ing. Clunghiță, dr. Lațla, precum și a unui numeros public, s'a oficiat un serviciu divin de un sobor de preoți — compus din protopopol dr. Patrachie Tiucra, arhimandritul Morușca, preoții Golumba și Șora și diaconul episcopiei ortodoxe din Arad.

Răspunsurile au fost date de corul soc. „Speranța”, de sub conducerea d-lui prof. G. Ioanovici și corul „Banatul”, condus de d. Sabin Drăgoi, cunoscutul compozitor bănățean.

Apoi P. S. S. Episcopul Grigorie al Aradului a ținut o interesantă cuvântare.

Răposatul în Domnul credea în o răsplată vecinică pentru că este o vecinică dreptate în slujba căreia numai acela se așează, cari au credință în vecinicia ei.

O asemenea dreptate era unitatea noastră națională, în slujba căreia a fost. Iubirea de neam și grija pentru ziua de mâine au fost cele mai principale trăsături ale naționalismului său.

Actualul nostru ministru de finanțe l-a caracterizat ca pe un om de o rară energie, cinste și pricepere, un rob al datoriei și al muncii.

Marea lui credință și concepția lui morală înaltă erau glasuri ale vecinicii, precum manifestările înalte ale științei și artei, ca și minunatele invenții, ca și truda celor ce învață pe alții și luminează mintea altora, încă sunt semne ale vecinicii. Căci toate strădanile minții omenești, ale omului de știință, ale bărbatului de Stat, pentru generații nesfârșite se fac și nu numai pentru necesitățile momentului. Acestea ne îndeamnă pe noi să credem că rugăciunile noastre pentru ilustrul defunct au un înțeles înalt, căci între mormânt și nemurire nu poate să existe prăpastie.

Noi dorim, ca tineretul de azi să ia pildă din smerenia celui ce ca student la Paris spunea că e fiu de proprietar și nu de prim-ministru.

Noi așteptăm ca acei ce se dedică vieții publice, de stat, prin evanghelia muncii și a modestiei să se înșirule în ceata făuritorilor de viitor pe seama românismului.

Excursiunea din Bucovina.

Istoricul D. Onciul se exprimă astfel despre Bucovina: „Nicăieri pe pământul românesc, nu se află pe un spațiu atât de restrâns, atâta bogăție de amintiri scumpe ale trecutului nostru”. Coplesii de puternice emoții, am pătruns în cuprinsul Sucevei, vechea capitală a Moldovei. Farmecul timpurilor de mărire, primia un cadru minunat în panorama orașului, ce se desfășura măreț înaintea noastră.

Adevărată însemnată primește Suceava pe timpul lui Ștefan cel Mare. Viteazul Domn cunoscând importanța strategică a Sucevei, o întărește cu ziduri puternice, făcându-o capitala Moldovei. Resturile glorioasei cetăți ne povestesc și azi de vremile eroice ale neamului nostru. Biserica noastră strămoșească, îngerul păzitor al neamului nostru, încă-și are monumentele sale sfinte în Suceava. Ele grăesc și mărturisesc despre evlavia creștinească și adevărata cultură, la neamul nostru, din părțile moldovenești. Memorabilă este biserica Adormirii Născătoarei de Dzeu, care datează dela anul 1639. Cea mai veche și cea mai importantă este biserica Mirăuților, așezată în preajma cetății. Ctitorul este Petru Mușat. Era catedrala mitropoliei, în care se ungeau voievozii moldoveni. Alt monument bisericesc este biserica Sf. Dimitrie, ctitoria lui Petru Rareș. Deosebită importanță are biserica Sf. Gheorghe, zisă și mănăstirea sf. Ioan cel Nou. Proporțiile sunt monumentale. Inscripția slavonă, deasupra ușii de intrare, arată ca ctitor pe Bogdan Vodă, fiul lui Ștefan cel mare. Este caracteristic pentru Suceava, moaștele Sf. Ioan cel Nou, ca patron al Moldovei. Sf. Ioan cel Nou este de origine din Trapezunt, neguțator. Intr'o călătorie făcută la Cetatea Albă (Akerman) din Basarabia, nevoind a-se lepăda de credința ortodoxă, a suferit moarte de martir în anul 1330. Sf. moaște au stat în biserica din Cetatea Albă vre-o 70 de ani. La anul 1402 Alexandru cel Bun le-a adus cu mare pompă și alaiu la Suceava, așezându-le în biserica Mirăuților. Deaci au fost mutate în mână. Sf. Gheorghe, unde se află și până azi. Mutându-se capitala Țării la Iași, dimpreună cu mitropolia, s'au mutat și sf. moaște acolo. La anul 1686 craiul Poloniei Ioan Sobješki, prădând Moldova, a ridicat și sf. moaște, ducându-le în Galiția la Striyl. În pribegie au fost însoțite și de mitropolitul Dosoffel. Impăratul Iosif II., spre marea bucurie a populației ortodoxe din Bucovina, a dispus aducerea sf. moaște la Suceava. În toamna anului 1914 sf. moaște au fost duse la Viena, iar în 1918 au fost readuse și așezate în bis. sf. Gheorghe din Suceava.

Multe minuni și tămăduiri miraculoase săvârșind Dzeu prin mijlocirea sf. moaște, cultul Sf. Ioan cel Nou s'a potențat. Se fac pelerinajii la sfânt din toate părțile lumii. Un asemenea pelerinaj era și în timpul excursiei noastre la Suceava. Mulțumită păr. Arhiman-

drit P. Sidorovici, excursioniștii au luat o copioasă masă comună. Terminându-se excursia, am mulțumit Tatălui Ceresc, că ne-a învrednicit de o înălțare sufletească atât de mare, ca și cea avută la Cernăuți și în dulcea Bucovina. Suntem recunoscători și mulțumitori I. Pr. Sf. Arhiepiscop-Mitropolit al Bucovinei Dr. Nectarie Coțjarciuc, pentru generoasa ospitalitate. Suntem mulțumitori pâr. Econ. Stavrofor Teleagă, Dlul Director mitropolitan Nesciuc, consilierului arhiepiscopesc pâr. Șandru, apol pâr. Inspectori-misionari Dr. Pulul și Dr. Tarangul, pentru bunăvoința, informațiile și delicata atenție manifestată față de congresiști.

Al III. Sobor misionar din Cernăuți, precum și excursia din Bucovina, rămân memorabile pentru participanți.

Preotul Ștefan R. Lungu

Vărădia de Mureș.

Un cerc cultural învățătoresc a avut loc în ziua de 21 Dec. 1930 în comuna Vărădia de Mureș, sub președenția Dlul I. Tomușla. Participă: S. Neamțiu, V. Popa, F. Popa, S. V. Pipa, V. Ciudin, Dna E. Cioflec și simpatica D-șoara M. Adam ca secretară. La ora 11 a. m. a avut loc ședința intimă în localul școlii de stat.

După masă la ora 3 a avut loc ședința publică în localul „Casei Culturale”, în prezența unui număr neobișnuit de mare de poporenți, printre cari este de remarcat prezența Dlur I. I. Turcu preot ort. rom., S. Pelle ing. silv., D-nele preotese I. A. Turcu și I. L. Turcu, D-na C. D. Deanu comerciant, D-șoarele N. F. Lupușiu, I. Cârmanușiu și M. Dalca, stud. I. Tomușla Lupești, Dl. O. Cioflec cond. silv., deasemenea a mai făcut cinstea cu prezența Dlur, simpatica D-șoară C. Bil inv. Lipova, D-na F. Cioflec inv. Lipova și Dl. A. Cioflec cond. silv. Radna.

Dl. I. Tomușla, printr'o emoționantă și patetică cuvântare, arătând trecutul însemnat al neamului român, declară ședința deschisă, aducând totodată elogiile sale vrednicului părinte I. L. Turcu, care prin jertfa și sacrificiul său a reușit a pune temelie „Casei Culturale” și care într'un timp relativ destul de scurt a progresat foarte mult. Au urmat apoi declamări și poezii, predate de elevii școlii din loc, cari au fost reușite. Dl. V. Popa a vorbit despre semințe, Dl. F. Popa despre rostul și însemnătatea școlii, Dl. V. Ciudin despre însemnătatea recensământului general al populației. Ca de încheiere Dl. I. Tomușla a ținut a mulțumi tuturor pentru prezența Dlur, totodată îndemnând pe țărancele noastre a nu mai cheltui banii lor pe mătăsuri etc. cumpărate din prăvăliile jidovești, ci să-și lucreze ele singure hainele cum și străbunele noastre

au făcut, fiind cu mult mai frumos portul acela decât mătásurile etc.

Cu această ocaziune ținem a aduce mulțumirile noastre tuturor învățătorilor, cari au luat parte la această ședință.

Terențiu.

Nr. ad. 7461/1930.

Către

toate oficiile parohiale din Eparhia Ortodoxă Română a Aradului.

Înaltul Guvern și Banca Națională a României au hotărât asanarea situației critice a Băncii „Victoria”, însă sprijinul material îl va da condiționat, dacă deponenții îi vor da și ei un nou moratoriu de 3—5 ani, în care caz depunerile sunt asigurate.

În cazul că deponenții nu vor acorda noul morator de cel puțin 3 ani, Banca va trece în faliment și în acest caz deponenții nu vor primi nimic din depunerile lor.

În vederea acestor împrejurări *Consiliul Eparhial* — cât privește depunerile fondurilor și fundațiilor diecezane — a acordat noul morator de 3 ani.

Aducându-o aceasta la cunoștință tuturor comunelor bisericesti cu depuneri la Banca „Victoria”, suntem de părerea că Consiliile parohiale vor face bine dacă vor acorda moratoriu în cel mai scurt timp.

Arad, din ședința Consiliului eparhial ținută la 23 Decembrie 1930.

† Grigorie
Episcop.

Reorganizarea învățământului teologic.

Academiile teologice din Ardeal.

În legătură cu discuțiile ce s'au ridicat cu privire la ființa Academiiilor teologice din Ardeal, profesorii tuturor acestor Academii au redactat o replică, în care, pe baza canoanelor și a trecutului nostru bisericesc, susțin dreptul la existența al acestor școli superioare teologice.

În urma intenției de a se desființa unele din aceste Academii, scrierea aceasta va avea darul să aducă lămuririle necesare în chestiune și nădăjduim că cei în drept vor lua cunoștință de ele și le vor aprecia după justa lor valoare.

Apărută în broșura, această scriere, s'a tipărit în Tipografia Arhidiecezană din Sibiu.

INFORMAȚIUNI.

URARE

Când pășim pe pragul anului 1931, dorim iubitorilor noștri colaboratori și cititori, Anul nou cu bine și cu spor la muncă, urmată de fapte creștinești și mulțumire sufletească.

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru Dr. Grigorie Gh. Domșa, a plecat în 11 Ianuarie a. c. la București, să facă intervenție la Ministerul finanțelor în cauza solvirii retribuției preoțești pe lunile Oct.—Decembrie 193.....

O rectificare. Ziarul „Aradi Közlöny” din Arad în numărul dela 10 Ianuarie spune că P. Sf. Sa Episcopul Grigorie în ultima scrisoare pastorală ar fi scris și despre Evrei. Toți fiii bisericii noastre au cunoștință că P. Sf. Sa niciodată nu a scris despre Evrei. Deci cele scrise în foaia maghiară sunt de domeniul fanteziei.

Alegere de protopop. La alegerea de protopop făcută pentru tractul Buteni în ziua de Joi la 18 Dec. prin comisarul consistorial I. Georgea revizor eparhial, totalitatea voturilor a întrunit-o părintele misionar Ștefan Lungu, preot în Șilindia.

Urmează ca aceasta alegere să fie verificată de Consiliul nostru eparhial.

Distins cu brâu roșu. La praznicul Nașterii Domnului, pe care l-am prăznuit acum, P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a împărtășit părintelui Nicolae Țandru, prof. de religie în Arad, binecuvântarea pentru a purta brâu roșu.

Să fie în ceas bun.

† **Vintilă Brătianu.** În 22 Decembrie a. t. a încetat din viață marele om de stat Vintilă Brătianu. Moartea l-a ajuns în mod repentin la moșia sa din Mihăești. Vintilă Brătianu a fost multă vreme îndrumătorul financiar al patriei române. În ultima guvernare liberală răposatul a fost prim-ministru. El a fost fiul lui Ioan I. Brătianu, care a condus destinele României când își elupta independența în 1877—78 și fratele mai mic

al lui Ionel I. Brătianu, marele om de stat, care a condus țara noastră în războiul mondial și la mărirea și încheierea ei de azi.

Înmormântarea lui V. Brătianu s'a făcut între rețetele unanime ale țării în mauzoleul dela Florica, lângă tatăl și fratele său.

Să-l fie țărâna ușoară și D-zeu să dea neamului nostru multe caractere cum a fost Vintilă Brătianu.

Logodnă În ziua de 27 Dec. 1930 a avut loc logodna d-lui învățător Miron Butariu din Roșia-Șebis, cu drăgălașa D-șoara Florica Drala din colonia Crișana. Sincerile noastre felicitări, cu doriri de bine.

BIBLIOGRAFIE.

Cu bucurie salutăm și vestim apariția unui prețios tribut întru apărarea Bisericii Ortodoxe de dușmanii săi. Părintele Iconom Stavrofor Teodor Boldâr prin lucrarea sa „Calea cea adevărată în împărăția cerurilor prin lumina cuvântului lui Dumnezeu”. De fapt aduce „un bun și drept cuvânt al Păstorului Bisericii Ortodoxe” celor căzuți în mreșile satanei, devenind sectari. Pe baza textului bogat din Sf. Scriptură, vorbește despre Sf. Biserică a lui Hristos, scopul și menirea Ei. Concentrat, dar sistematic, ne arată planul economiei Dumnezești. Cu acelaș lux de citate, tratează despre Sf. Tradițiune, amintind și de poziția Bisericilor eterodoxe față de acest izvor al credinței. Mai departe, în formă de dispută între un rătăcit și preotul ortodox dovedește temeinic, că Sf. Tradiție este izvorul Descoperirii Dumnezești. Apoi urmează o dispută despre talmăcirea Sf. Scripturi; despre dreptul de a învăța în Sf. biserică; despre Sf. Templu; cinstitura Sf. Cruci; Sf. Icoane; despre venerarea și invocarea Sfinților în rugăciuni; despre Născătoarea de Dumnezeu; Sf. Ingeri; despre venerarea Sf. Moaște; Post și despre adunările de rugăciuni ale sectarilor. Cartea aceasta este de mare folos și pentru acela cari caută adevărul și pentru preoțimea noastră, servindu-i ca un model și cu o bogăție de citate din Sf. Scriptură, va primi un ajutor neprețuit în convorbirile cu sectarii.

Cartea aceasta este editată în două limbi separate — în românește și rusește. Tipărită în condițiile exterioare foarte bune — pe hârtie velină în 8, conține 120 pagini. Prețul 50 Lei fără porto.

Se poate procura dela autor. Tighina (Basarabia) str. Regina Maria 14.

Publicații recomandate oficios. A apărut și se recomandă lucrarea preotului Ion Goron: Noua Lege, cuvântări despre Fericirile Evanghelice, Cluj 1930, în

190 pagini mici, cu 40 Lei bucata. Autorul este duhovnic la seminarul Academiei teologice ort. din Cluj. Expunerea este frumoasă și edificatoare. Se recomandă preoților și creștinilor noștri.

Cărțile de „afurisanie” sau de blăstem din Ardeal.

Studiu istoric-bisericesc de Dr. Gh. Cluhandu

O broșură de cca 40 pagini, în care autorul se ocupă cu vechile cărți de „afurisanii” din Ardeal.

În vremuri trecute, când pentru poporul român lobag nu exista justiție, el își găsea refugiul și ajutorul în atotputernicia lui Dumnezeu.

Dacă i-se făcea cuiva o nedreptate, era asuprit, ori bunurile sale au fost înstrăinate, cerea dela Dzeu apărare, ori pedeapsă pentru răufăcător și acestea le mijloceau preoții bisericilor. În acele vremi mulți preoți utilizau „afurisanile” ca pe un instrument eficace de moralizare, pedepsire sau de îndreptare. Când preotul rostea aceste afurisanii, dacă întâmplător se afla în biserică cel vinovat, asupra căruia se rostea blăstemul, ori chiar numai dacă auzea de el, îndreptarea era sigură, ori dacă nu, ispășirea era inevitabilă.

Chiar și legiutorii unguri de pe vremuri țineau cont de aceasta extraordinară putere justiciară a bisericei noastre, căci în codicii ungurești de pe atunci, se legiferase că: „az oláh papok ne afuriszáljanak” — preoții valahi să nu afurisească. Se vede că și feudallii unguri, cari își făceau singuri dreptatea când era vorba de lobagi, se temeau de puterea supranaturală a preoților români, și ca să-i oprească dela „afurisanii” au introdus aceasta oprire într'un articol de lege.

Autorul arată, în lucrarea sa, cele trei cărți de afurisanii, cari se utilizau și le completează și cu alte informații despre blestemele românești. Adaugă, apoi jurământul preoțesc din prima jumătate a secolului al XVIII, dela Arad, când preoții ortodoxi făceau un jurământ de credință față de episcop și de biserică strămoșească, servind acest jurământ ca un instrument de apărare în contra uneltirilor uniților.

Arată, în sfârșit, blăstemul sinagocic evreesc și pe cele oficiale ale papilor dela Roma, făcând între cel dintâi și acestea o paralelă.

Propune, apoi, ca Sf. Sinod să ia anumite atitudini față de cărțile noastre de blăstem și utilizându-le să caute chipuri de hotărâri, prin cari să presioneze asupra societății decăzute de azi.

Prețul broșurei e de 15 Lei și se poate procura dela autor.

Parohii vacante.

Conform rezoluțiunii Veneratului Consiliu eparhial ort. român din Arad nr. 6885/1930., pentru îndeplinirea parohiei vacante Călăcea, protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

- 1). Sesiă parohială.
- 2). Casa parohială.
- 3). Birul parohial.
- 4). Stolele legale.
- 5). Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Alesul va predica regulat în sf. biserică și va catehiza elevii școlii primare din loc, fără nici o remunerație din partea parohiei și va achita toate dăruirile după beneficiul său.

Parohia este de clasa I. (primă).

Reflectanții din alte dieceze numai cu învoirea P. Sf. Sale Părintelui Episcop pot concura.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. rom. din Călăcea, se vor înainta în termenul concursului Oficiului protopopesc ort. rom. din Vinga, iar reflectanții se vor prezenta, observând dispozițiile §-lui 33, din Regulamentul pentru Parohii, în sf. biserică din Călăcea, pentru a arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric.

Călăcea, la 8 Noemvrie 1930.

Consiliul parohial ort. rom.

În înțelegere cu: Sava Tr. Seculin protopop ort. rom.

— □ —

3—3

Se publică concurs cu termen de 30 zile pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a din Roșia, pptul Buteni.

Dotația:

1. Sesiă parohială din 16 jugh. plus 16 jugh. ca întregire prin reforma agrară.
2. Un intravilan parohial.
3. O cânepiște.
4. Stolele legale în vigoare pentru tractul Buteni.
5. Intregirea dotației dela stat, pentru care parohia nu garantează.

Casă parohială nu este.

Reflectanții trebuie să se prezinte în biserică din Roșia în timpul concursului, iar cererile de concurs, adresate Cons. parohial, să se trimită oficiului protopresbiteral ort. rom. din Buteni.

Reflectanții din alte dieceze vor anexa la cererea de concurs literile demisionale și act despre consensul Chiriarhului nostru diecezan de a putea recurge la aceasta parohie.

Dat în ședința cons. par. din Roșia, în ziua de 21 Dec. 1930.

Gh. Neagă
preș. cons. par.

Pavel Gergari
notar.

În înțelegere cu Ioan Cosma administ. ppterat.

1—3

Redactor responsabil: SIMION STANA